

Zpráva o činnosti za období 2014/2015



Centrum
pro lidská práva
a demokratizaci

Centrum pro lidská práva a demokratizaci vzniklo v září 2009 jako nezávislá nezisková instituce zabývající se multidisciplinárním výzkumem lidských práv. Do konce roku 2011 působilo Centrum pod patronací Mezinárodního politologického ústavu Masarykovy univerzity, od května 2012 se Centrum pro lidská práva a demokratizaci stalo občanským sdružením (IČO: 22610855). Na činnosti Centra se v akademickém roce 2014/2015 podíleli 4 členové, 7 interních spolupracovníků a 19 stážistů z řad studentů MU.

Členové Centra: Lukáš Hoder, Linda Janků, Hubert Smekal, Ladislav Vyhnánek

Interní spolupracovníci: Jan Lhotský, Helena Bončková, Lenka Píčová, Martin Bobák, Monika Mareková, Katarína Šipulová, Kateřina Uhlířová

Stážisté: Petra Lehotská, Vojtěch Kyselý, Katarína Hukelová, Veronika Bazalová, Kateřina Studecká, Lucia Krajčovicová, Veronika Helferová, Jana Jeřábková, Veronika Mokrá, Martin Dominik, Martina Grochová, Anna Jordanová, Andrea Bittnerová, Anna Macíčková, Petra Nováčková, Jan Šmakal, Adam Blisa, Lenka Píčová, Carl Brzorad

Publikační činnost

A) Publikace Centra

1) Bulletin Aktuální otázky lidských práv

Centrum vydává měsíčně bulletin Aktuální otázky lidských práv, který přináší informace a krátké analýzy otázek spojených s lidskými právy, a to ve čtyřech oblastech: Mezinárodní trestní spravedlnost, Evropský systém ochrany lidských práv, Mezinárodní politika, byznys a lidská práva, Česká republika a lidská práva. V období říjen 2014 až říjen 2015 bylo publikováno celkem 11 bulletinů v češtině (čísla 10 až 12/2014, 1 až 10/2015).

2) Czech Republic Human Rights Review

V roce 2014 vydalo Centrum jedno číslo publikace Czech Republic Human Rights Review, která prezentuje informace o vývoji lidských práv v ČR a SR za uplynulé období, rovněž přináší.

3) Operační analýza pro Ministerstvo zahraničních věcí na téma Byznys a lidská práva v ČR

Pod vedením Lukáše Hodera a Huberta Smekala vypracovali: Andrea Bittnerová, Veronika Hermanová a Vojtěch Kyselý.

B) Publikace členů Centra

- **BOBÁK, Martin.** Judikatura NSS: Uzavírací klauzule a volební kraje ve volbách do Poslanecké sněmovny. Předvolební vysílání České televize. *Soudní rozhledy*, Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2015, roč. 2015, 11-12, s. 420-422. ISSN 1211-4405.
- **FUČÍK, Jakub a Hubert SMEKAL.** Noví aktéři na poli válečných konfliktů: Případová studie Nejvyššího soudu Izraele. *Obrana a strategie*, Brno: Univerzita obrany, 2015, roč. 15, č. 1, s. 5-18.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Přiměřená výše výživného pro nezletilé dítě v rozhodovací praxi českých opatrovnických soudů. Čas na objektivizaci výživného? *Časopis pro právní vědu a praxi*, Masarykova univerzita, 2015, roč. 24, č. 3, s. 258-270. ISSN 1210-9126.

- **GROCHOVÁ, Martina.** Participační práva dítěte v řízení o osvojení podle nového občanského zákoníku. In HURDÍK, Jan; LAVICKÝ, Petr a VALDHANS, Jiří. *DNY PRÁVA 2014 - DAYS OF LAW 2014. Část I. Soukromé právo a civilní proces v dynamice vývoje.* 2015. s. 176-189. ISBN 978-80-210-7897-0.
- **HODER, Lukáš.** Compensation for Losses to New or Unfinished Business: A New Paradigm in the Making? A Case Comment on Gold Reserve v. Venezuela. *Transnational Dispute Management*, květen 2015, online (<https://transnational-dispute-management.com/journal-advance-publication-article.asp?key=585>).
- **HOLZER, Jan a Hubert SMEKAL.** The Czech Republic: On the Road to Rights and Freedoms. Markku Suksi, Kalliope Agapiou-Josephides, Jean-Paul Lehnens, Manfred Nowak. *First Fundamental Rights Documents in Europe.* 1st edition. Mortsel (Belgium): Intersentia, 2015.
- **JANKŮ, Linda.** Dlouhodobě nevyhovující systém komerčního zdravotního pojištění pro cizince nový návrh zákona neřeší. *Slovo: Bulletin pro cizince a o cizincích*, 2014, roč. 11. ročník, 3/2014, s. 6-7.
- **JANKŮ, Linda, Eliška FLÍDROVÁ a Věra HONUSKOVÁ.** Dnes migranti - zítra uprchlíci? In Honusková Věra ; Flídrová Eliška ; Janků Linda. *Dnes migranti – zítra uprchlíci? Postavení migrantů, kteří potřebují ochranu v mezinárodním právu.* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta., 2015. s. 173-178, 6 s. Studie z lidských práv č. 8. ISBN 978-80-87975-23-7.
- **JANKŮ, Linda a Beáta SZAKÁCSOVÁ.** *Mechanisms for enforcing civil rights: Enforcement of selected civil rights.* : n, 2015. 42 s. Wp 07: Rights of Citizenship, Deliverable 7.2. doi:10.5281/zenodo.16530.
- **JANKŮ, Linda.** Postavení a ochrana osob bez státního občanství v České republice. In Jílek Dalibor; Pořízek Pavel. *Pobyt cizinců: vybrané právní problémy II.* Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2015. s. 256_290, 34 s. ISBN 978-80-7478-916-8.
- **JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ.** *Právo EU po Lisabonské smlouvě.* 2. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2015. 312 s. Edice právo. ISBN 978-80-7418-245-7.
- **KRYSKA, David a Linda JANKŮ.** Ústavní azyl v Listině základních práv a svobod jako zdroj konfliktu. In Filo Matuš. *Právo na azyl a jeho aplikácia vo verejnej správe: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie.* Krakow: Spolok Slovákov v Polsku - Towarzystwo Slowaków w Polsce, 2015. s. 73-86, 14 s. ISBN 978-83-7490-846-7.
- **KOSAŘ, David, Ladislav VYHNÁNEK, Kühn ZDENĚK a Antoš MAREK.** *Ústavní právo: Casebook.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer CZ, 2014. Casebooky, I. ISBN 978-80-7478-664-8.
- **LHOTSKÝ, Jan.** Manifest Violation of the UN Charter. *Czech Yearbook of Public & Private International Law.* Praha: 2015, roč. 6.
- **MAJERČÍK, Lubomír a Hubert SMEKAL.** Evropský systém ochrany lidských práv. In Pavel Dufek – Hubert Smekal. *Lidská práva v mezinárodní politice.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 180-237, 58 s. Lidská práva. ISBN 978-80-7478-720-1.
- **MOLEK, Pavel a Martin BOBÁK.** Vybrané aspekty svobody projevu. *Union.* Praha: Unie státních zástupců České republiky, 2015. ISSN 1805-8361 s. 17-47.
- **PITROVÁ, Markéta, Zdeněk SYCHRA, Hubert SMEKAL, Petra KUCHYŇKOVÁ, Ivo POSPÍŠIL, Vratislav HAVLÍK, Radana KUBOVÁ, Lenka KOVÁČOVÁ, Pavlína JANEBOVÁ, Tomáš MANOSOGLU a Katarína ŠIPULOVÁ.** *Postlisabonské procesy v Evropské unii.* Brno: Masarykova univerzita, 2014. 379 s. ISBN 978-80-210-7777-5.
- **SMEKAL, Hubert, Lukáš HODER, Veronika HERMANOVÁ, Andrea BITTNEROVÁ a Vojtěch KYSELÝ.** *Byznys a lidská práva. Současný stav v České republice a naplňování Obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv.* Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. 63 s.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína, Hubert SMEKAL a Jozef JANOVSÝ.** Strength and Legitimacy of Control Mechanisms in International Human Rights Treaties: The Moderation Effect. *Opinio Juris*, 2015.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** The Eternity Clause in the Czech Constitution as Limit to European Integration. Much Ado about Nothing? *Vienna Journal on International Constitutional Law*, Wien: Verlag Österreich, 2015, roč. 9, č. 2, s. 240-252. ISSN 2306-3734.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Proporcionálně či jinak? Problém ústavního přezkumu zásahů do sociálních práv. *Časopis pro právní vědu a praxi*, Masarykova univerzita, 2014, roč. 22, č. 3, s. 203-221. ISSN 1210-9126.

Konference a další aktivity

A) Akce uspořádané Centrem

Dne 22. 10. 2014 se konala konference s názvem **Zločin agrese**, kterou uspořádala právnická fakulta ve spolupráci s Centrem pro lidská práva a demokratizaci. Na konferenci vystoupili soudce mezinárodního trestního soudu Robert Fremr, ředitel Mezinárodněprávního odboru Ministerstva zahraničních věcí Petr Válek, Onřej Svaček z Právnické fakulty Palackého univerzity v Olomouci, Jan Lhotský z Centra pro lidská práva a demokratizaci a Milan Lipovský z Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

Centrum pro lidská práva a demokratizaci ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity uspořádalo workshop s názvem **Praní špinavých peněz, financování terorismu – Expertní komise Rady Evropy (Moneyval)** pod vedením JUDr. Ivany Hrdličkové, Ph.D., soudkyně Zvláštního soudu pro Libanon a členky Moneyval. Workshop se uskutečnil 5. listopadu 2014.

Dne 27. 11. 2014 uspořádala Právnická fakulta Masarykovy univerzity společně s Centrem pro lidská práva a demokratizaci mezinárodní konferenci s názvem **International and National Prosecution of International Crimes: Failures, Challenges and Prospects**, která se konala v prostorách Kanceláře veřejného ochránce práv.

V rámci festivalu Týden lidských práv uspořádalo Centrum diskuzi na téma **Muslimské šátky v České republice – pohledy nejen právní**, která se uskutečnila dne 9. 12. 2014. Debaty se zúčastnila veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová, soudkyně Ústavního soudu Kateřina Šimáčková, Jan Potměšil z odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra a Klára Popovová, zakladatelka projektu Muslimové.cz.

Centrum se již podruhé zhostilo role organizátora národního kola jednoho z nejprestižnějších celosvětových moot courtů zaměřených na mezinárodní právo veřejné – **JESSUP**, které se konalo dne 20. 2. 2015 na Nejvyšším správním soudě ČR.

Dne 20. 5. 2015 Centrum pořádalo debatní seminář s názvem **Adopce dětí homosexuálními páry**, aneb práva LGBT v ústavní demokracii v kavárně Trojka. Diskutujícími byli Jiří Baroš (Katedra politologie FSS MU), Jan Kozubík (Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu), Kateřina Šimáčková (Ústavní soud) a Jan Wintr (Katedra teorie práva a právních učení, PrF UK).

B) Aktivní účast členů Centra na konferencích

- **JANKŮ, Linda a SZAKÁCSOVÁ, Beáta.** *Transpozice procedurální a přijímací směrnice z pohledu veřejné ochránkyně práv v ČR.* In Workshop pre azylových právníků. Liga za lidské práva, Trnava, únor 2015.
- **JANKŮ, Linda.** *Vybrané problémy aplikační praxe nařízení Dublin III v České republice.* In Aktuální právní problémy azylového a cizineckého práva. Vědecký seminář. Kancelář veřejného ochránce práv, Brno, září 2015.
- **JANOVSKÝ, Jozef, Hubert SMEKAL a Katarína ŠIPULOVÁ.** *Mezinárodní lidskoprávní závazky České republiky.* In Mezinárodní lidskoprávní závazky postkomunistických zemí. CEELI Institute, Praha, říjen 2015.
- **KRYSKA, David a Linda JANKŮ.** *Ústavní azyl v Listině základních práv a svobod jako zdroj konfliktu.* In Právo na azyl a jeho aplikácia vo verejnej správe. Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Trnava, duben 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** *Přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech.* In Postoj Soudního dvora Evropské unie k přistoupení Unie k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Brno, Nejvyšší soud, leden 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** *Pronikání lidských práv do agendy Evropské unie.* In Institucionální a právní aspekty evropské integrace. Praha, ÚMV, leden 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** *Byznys a lidská práva v České republice.* In Mezinárodní expertní seminář k tématu byznysu a lidských práv. MZV, Praha, prosinec 2015.

- **SMEKAL, Hubert.** *Efektivita vs. reprezentativnost.* In Cyklus seminářů Evropského dokumentačního střediska. PrF MU, Brno, prosinec 2015.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína, Hubert SMEKAL a Jozef JANOVSÝ.** *Understanding International Human Rights Commitments: Control Mechanisms, Legitimacy and Domestic Change.* Berkeley Anti-Discrimination Study Group Research Seminar, Berkeley, září 2015.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Protection of Human Rights in the Czech Republic. In *AIAKOS – Human Rights Week.* 2014.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Protection of Human Rights in the Czech Republic. In *AIAKOS – Human Rights Week.* 2015.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Úvahy a náměty ke změnám Ústavy České republiky – Postavení vlády. In *Úvahy a náměty ke změnám Ústavy České republiky.* 2015.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Role lidské důstojnosti při ochraně sociálních práv. In *Weyrův den právní teorie.* 2015.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Proportionally or not? Judicial review of social rights limitations. In *ICON-S 2015: Public Law in an Uncertain World.* 2015.

C) Kurzy vyučované členy Centra

- **JANKŮ, Linda** (PrF MU) – Právní klinika uprchlického práva, Azylové a migrační právo, Úvod do mezinárodního a evropského práva, Mezinárodní smlouva v mezinárodním, evropském a vnitrostátním právu.
- **SMEKAL, Hubert** (FSS MU) – EU and Human Rights, Úvod do studia lidských práv, Judicializace mezinárodní politiky, Evropská unie a lidská práva.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína** (FSS MU) – Judicializace mezinárodní politiky, Transformation of Central and Eastern Europe, Ústavní spory u ESD, Transformation of Central Eastern Europe
- **ŠMAKAL, Jan** (PrF MU) – Lidská práva a soudnictví
- **UHLÍŘOVÁ, Kateřina** (PrF MU) – International Criminal Law, International Law in International Tribunals and Domestic Courts, Public International Law: Alternative Seminar, Mezinárodní právo veřejné, Ochrana lidských práv (mezinárodní), Interpretace v mezinárodním právu a právu EU, Suverenita a subjektivita v mezinárodním právu, Vztah mezinárodního práva a práva EU, Právo mezinárodních smluv, Vztah mezinárodního práva a vnitrostátního práva, Právo mezinárodních organizací, International Law and Human Rights, Úvod do evropského a mezinárodního práva
- **VYHNÁNEK, Ladislav** (PrF MU) – Mezinárodně právní ochrana lidských práv, Úvod do státovědy, Státověda, Ústavní právo, Human Rights in Europe, CColloquium: Ústavní právo a politika, Politologie, Lidská práva a soudnictví, Srovnávací ústavní soudnictví - institucionální pohled, Náboženství a víra v demokratickém právním státě Mediální právi, International Law and Human Rights

D) Další aktivity členů Centra

- **JANKŮ Linda.** Členka Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva České republiky.
- **JANKŮ Linda.** Česko-slovenský azylový moot court 2015. Kouč vítězného týmu Právnícké fakulty Masarykovy univerzity (Veronika Sedláková, Stanislava Sládeková).
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Member of International Society of Public Law. International Society of Public Law (ICON-S), 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** Člen Rady vlády pro lidská práva.
- **SMEKAL, Hubert.** Asistent ředitele E.MA in Human Rights and Democratization pro ČR.